

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-060-223-26

Druk nr 3027
Warszawa, 1 września 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,
przedstawiam Sejmowi

- wniosek Rady Ministrów o wyrażenie przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zgody na przedłużenie czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na granicy państwowej z Republiką Białorusi.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Prezes Rady Ministrów

Donald Tusk

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

RM-060-223-26

Pan
Włodzimierz CZARZASTY
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

W N I O S E K

o wyrażenie przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zgody na przedłużenie czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na granicy państwowej z Republiką Białorusi

W związku ze zbliżającym się upływem okresu obowiązywania czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, wprowadzonego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 390) i przedłużonego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 maja 2025 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 673), rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2025 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 992), rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 września 2025 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 1256), rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2025 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 1581), rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 2026 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 58), rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 marca 2026 r.

w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 376), rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 maja 2026 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 660) oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2026 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 945), wobec nieustania przyczyn wprowadzenia tego ograniczenia, na podstawie art. 33a ust. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2026 r. poz. 862), Rada Ministrów wnosi o wyrażenie przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zgody na przedłużenie z dniem 18 września 2026 r. okresu jego obowiązywania, na odcinku granicy, na którym zostało ono wprowadzone, tj. na granicy państwowej z Republiką Białorusi, na czas oznaczony, wynoszący 60 dni.

Z poważaniem,

Donald Tusk

Prezes Rady Ministrów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

UZASADNIENIE

Ograniczenie prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej zostało wprowadzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 390) na granicy z Republiką Białorusi na okres 60 dni od dnia wejścia w życie rozporządzenia, tj. do dnia 25 maja 2025 r.

Zgodnie z art. 33a ust. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2026 r. poz. 862), zwanej dalej „ustawą”, jeżeli mimo zbliżającego się upływu okresu obowiązywania czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej nie ustały przyczyny wprowadzenia tego ograniczenia, okres jego obowiązywania może zostać przedłużony, na czas oznaczony, nie dłuższy niż 60 dni, po wyrażeniu przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zgody na to przedłużenie.

Po wyrażeniu przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zgód Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 23 maja 2025 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 673), a następnie rozporządzeniem z dnia 24 lipca 2025 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 992), rozporządzeniem z dnia 17 września 2025 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 1256), rozporządzeniem z dnia 18 listopada 2025 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 1581), rozporządzeniem z dnia 16 stycznia 2026 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 58), rozporządzeniem z dnia 18 marca 2026 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 376), rozporządzeniem z dnia 18 maja 2026 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 660) oraz rozporządzeniem z dnia 13 lipca 2026 r. w sprawie przedłużenia czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (Dz. U. poz. 945) przedłużała obowiązywanie ograniczenia na kolejne okresy wynoszące 60 dni.

W ocenie Rady Ministrów nie ustały w sposób trwały przyczyny wprowadzenia ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, określone w art. 33a ust. 1 ustawy, w związku z czym jest zasadne przedłużenie okresu obowiązywania tego ograniczenia: w dalszym ciągu ma miejsce instrumentalizacja (w rozumieniu art. 2 pkt 6a ustawy¹⁾), podejmowane w ramach instrumentalizacji działania stanowią poważne i rzeczywiste zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa lub społeczeństwa, a wprowadzenie ograniczenia jest niezbędne do zapobieżenia temu zagrożeniu. Jednocześnie podejmowane dotąd środki okazały się niewystarczające do wyeliminowania zagrożenia.

Aktualna sytuacja migracyjna na granicy zewnętrznej Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, iż pomimo stałego i kompleksowego wzmacniania sił i środków oraz zabezpieczenia technicznego w postaci modernizacji zapory na granicy z Republiką Białorusi w dalszym ciągu ma miejsce presja migracyjna, co powoduje konieczność podjęcia działań w celu zapewnienia stabilizacji sytuacji wewnętrznej w Polsce, a przez to także w całej Unii Europejskiej.

W czasie trwania sytuacji instrumentalizacji regularnie dochodziło do niebezpiecznych sytuacji, podczas których agresywni cudzoziemcy atakowali w różny sposób polskie patrole – rzucając kamieniami, butelkami, tłącymi się konarami, cegłami oraz kijami z przymocowanymi nożami i gwoździami. Niszczone były również elementy zapory granicznej. Białoruskie służby państwowe aktywnie współuczestniczyły (w sposób skryty lub jawny) w atakach na żołnierzy, policjantów i funkcjonariuszy Straży Granicznej, wykonujących zadania w zakresie ochrony granicy państwowej. Odnotowywane były liczne przypadki bezpośrednich ataków ze strony przedstawicieli służb białoruskich przez celowanie z broni palnej, rzucanie kamieniami w służby polskie obecne na linii granicy, oślepianie laserami czy też silnym światłem stroboskopowym i uniemożliwianie w ten sposób zapobiegania próbom nielegalnego przekraczania granicy przez migrantów. Straż Graniczna udaremniała również prowadzone pod nadzorem służb białoruskich próby przygotowywania i wykorzystania tuneli przebiegających pod zaporą graniczną do realizacji przerzutu grup cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W dniu 11 grudnia 2025 r.

¹⁾ Zgodnie z art. 2 pkt 6a ustawy instrumentalizacja oznacza prowadzenie przez państwo graniczące z Rzeczpospolitą Polską lub inny podmiot działań zmierzających do umożliwienia przekroczenia przez cudzoziemców wbrew przepisom prawa granicy zewnętrznej w rozumieniu art. 2 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz. Urz. UE L 77 z 23.03.2016, str. 1, z późn. zm.), w szczególności z użyciem przemocy wobec funkcjonariuszy służb państwowych oraz żołnierzy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej chroniących tę granicę lub w połączeniu z niszczeniem infrastruktury granicznej, mogących skutkować destabilizacją sytuacji wewnętrznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

odnotowano próbę wykorzystania takiego tunelu do umożliwienia przedostania się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej 186 osobom.

Od dnia 1 stycznia do dnia 16 sierpnia 2026 r. na całym odcinku granicy polsko-białoruskiej odnotowano 377 prób jej nielegalnego przekroczenia (w porównywalnym okresie 2025 r. – 21 937).

Okresowe zmniejszenie liczby prób nielegalnego przekroczenia granicy nie powinno być utożsamiane z trwałym ustaniem instrumentalizacji. Ocena taka wymaga bowiem uwzględnienia nie tylko bieżącej skali zjawiska, lecz również jego dynamiki, utrzymywania się szlaków migracyjnych, zaangażowania zorganizowanych grup przestępczych oraz sytuacji na pozostałych odcinkach wschodniej granicy Unii Europejskiej.

W tym kontekście należy wskazać, że na Łotwie i Litwie – w państwach, podobnie jak Polska, zmagających się ze skutkami hybrydowych działań Rosji i Białorusi – nieprzerwanie są odnotowywane nielegalne przekroczenia granicy państwowej. Wypadkową presji migracyjnej na wschodnich granicach Łotwy i Litwy jest identyfikowanie przez polską Straż Graniczną znacznej liczby prób przedostania się cudzoziemców z Litwy na terytorium Polski.

Od dnia 1 stycznia 2026 r. do dnia 16 sierpnia 2026 r. na całym odcinku granicy polsko-litewskiej odnotowano 1046 prób jej nielegalnego przekroczenia, podczas gdy w analogicznym okresie 2025 r. odnotowano ich 465, co oznacza wzrost o ok. 125% w stosunku do roku poprzedniego. Zaznaczyć również należy, że wśród ujawnianych cudzoziemców dominowały osoby pochodzące z państw wysokiego ryzyka migracyjnego.

Na szczególną uwagę zasługuje dynamika zjawiska. W 2026 r. odnotowano odpowiednio: w styczniu – 9 osób, w lutym – 29, w marcu – 22, w kwietniu – 135, w maju – 259, w czerwcu – 347, w lipcu – 197. Powyższe dane wskazują, że presja migracyjna na tym kierunku nie ma charakteru incydentalnego, lecz utrzymuje się na znaczącym poziomie, a jej skala pozostaje wyraźnie wyższa niż w roku poprzednim.

Co istotne, zjawisko to ma również charakter zorganizowany. Wśród ujawnianych przypadków występują bowiem osoby zaangażowane w organizowanie lub ułatwianie nielegalnego przekroczenia granicy, w tym transport cudzoziemców z terytoriów Litwy i Łotwy do Polski i Europy Zachodniej. Od początku 2026 r. na granicy polsko-litewskiej zatrzymano ponad 80 pomocników i organizatorów nielegalnego przekroczenia granicy.

Wzmógłona liczba odnotowywanych zdarzeń prób nielegalnego przekraczania granicy polsko-litewskiej oraz utrzymująca się presja migracyjna na granicach Litwy i Łotwy wskazują,

że – mimo znacznych wysiłków każdego z zaangażowanych państw regionu – mechanizm presji migracyjnej nie został trwale wygaszony. Jego utrzymywanie się na kilku odcinkach wschodniej granicy Unii Europejskiej świadczy o aktualności zagrożenia i uzasadnia zachowanie podwyższonej czujności oraz kontynuowania działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie instrumentalizacji.

W okresie od dnia 27 marca 2025 r. (tj. od wprowadzenia ograniczenia prawa do składania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej) do dnia 16 sierpnia 2026 r.:

- nie przyjęto wniosków od 492 cudzoziemców,
- przyjęto wnioski od 178 cudzoziemców z tzw. grup wrażliwych.

Dla porównania, od dnia 27 lutego do dnia 26 marca 2025 r., tj. w okresie miesiąca bezpośrednio poprzedzającego wprowadzenie ww. ograniczenia, liczba przyjętych wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej wyniosła 162, obejmując łącznie 189 osób.

Powyższe w sposób klarowny pokazuje, że zastosowanie rozwiązania prawnego polegającego na wprowadzeniu czasowego ograniczenia prawa do składania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej na odcinku granicy polsko-białoruskiej przynosi pożądane skutki – przede wszystkim oddziałuje w sposób prewencyjny, utrudniając wykorzystywanie procedury ochrony międzynarodowej do przekroczenia granicy i legalizacji pobytu w Polsce w celu dalszej podróży do państw członkowskich Unii Europejskiej.

Mając na uwadze powyższe, proponuje się kolejne przedłużenie obowiązywania czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, na odcinku granicy, na którym zostało ono wprowadzone, tj. na granicy państwowej z Republiką Białorusi, na czas oznaczony, wynoszący 60 dni. Wskazanie na maksymalny dopuszczalny okres przedłużenia ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej znajduje uzasadnienie w braku przesłanek pozwalających sądzić, że zjawisko instrumentalizacji ustanie wcześniej. Wskazanie całego odcinka granicy z Republiką Białorusi ma uzasadnienie w aktualnym występowaniu instrumentalizacji na całej długości tej granicy.

Ponieważ nie ustała przyczyna wprowadzenia przedmiotowego ograniczenia, a presja migracyjna nadal jest znaczna, wystąpienie Rady Ministrów o udzielenie przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zgody na przedłużenie czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na odcinku, na którym jest ono obecnie stosowane, należy uznać za uzasadnione.